

De dwerggeitenfokkerij in Tsjechië

Dwerggeiten worden al meerdere jaren gefokt in Tsjechië. Ze werden voornamelijk geïmporteerd uit Nederland en België. De eerste fokkers waren eigenaren van dierentuinen waar de geitjes dienden als attractie voor de kinderen. Hun weides waren dan ook toegankelijk voor de bezoekers. Kinderen konden naar lievelust met hen spelen. Dit is nog steeds mogelijk in sommige dierentuinen dezer dagen. Maar verschillende particulieren fokken ondertussen ook met dwerggeiten.

Dwerggeiten van het Nederlandse type met stamboom worden in Tsjechië gefokt sinds 2009 wanneer Mr. Švanda zijn eerste geiten, afkomstig van stal het Kastelendorp importeerde. Hij maakte nog andere uitstappen naar Nederland om dwerggeiten te importeren (foto: Bandolero vh Grensdörpke)

In de zomer van 2009 werden deze geitjes geshowd aan de hoofdleiden van de Vereniging van Schapen en Geiten Fokkers van Tsjechië. Tijdens dit bezoek werden verdere stappen ondernomen voor de oprichting van een stamboek, een standaard en evaluatie criteria. Omdat we dwerggeiten hadden van verschillende exterieurs, was er noodzaak om een naam te geven aan dit nieuwe elegante zuivere ras. Iedereen ging er mee akkoord om hen „Koza zakrslá holandského typu“ (= “Dwerggeit van het Nederlandse type”) te noemen.

De verschillen tussen de dieren waren duidelijk vanaf het eerste zicht. Deze collectie van geïmporteerde dieren werd datzelfde jaar publiekelijk getoond op de landbouw expo genaamd “Náš chov”. Hier werden ze beoordeeld door een fokcomité. Sinds deze eerste tentoonstelling worden jonge geitjes daar nu al voor een aantal jaar geshowd. Omdat de bokken ook worden gekeurd op deze show door de fokcommissie en verkocht worden aan nieuwe eigenaren wordt dit event een „aankoop veiling“ genoemd. De beste bok krijgt de titel van kampioen van de veiling. Omdat de populariteit van deze nieuwe elegante dieren snel groeit, nam het aantal fokkers ook toe. Mannelijke dieren werden nu ook geshowd op kleinere regionale tentoonstellingen.

Om in aanmerking te komen om geshowd en beoordeeld te worden door de fokcommissie, moet de geit of bok worden geshowd tijdens een preselectie die op de leeftijd van 5

maanden plaats vindt en positief worden bevonden. Een volledige beoordeling start al bij de geboorte, wanneer de lammeren voor de eerste keer worden gewogen. Op 70 dagen worden de lammetjes nog een keer gewogen en wordt de gemiddelde gewichtstoename berekend.

De vruchtbaarheid van de moeder wordt ook in rekening gebracht. Verdere evaluatie vindt plaats op 4 maanden. Dan worden bij bokken de tanden en testikels gecontroleerd op eventuele defecten of misvormingen. Bij geitjes wordt het uier gecontroleerd. Na deze keuring en een minimumgewicht van 10 kilogram, kan de exterieur beoordeling beginnen en de opname in het stamboek gesloten worden,

De bokken kunnen nu deelnemen aan de eerdere genoemde "Nákupní trh" en de geiten kunnen geshowd worden aan de jury bij de fokkers thuis. Dan kan gedaan worden in de stal van de fokker, maar ook in de stal van de nieuwe eigenaar. Hierna kan het dier worden ingezet in de fokkerij.

Ook al gaat het maar om een dwerggeit, toch wordt dit dier beschouwd als een boerderijdier in Tsjechië. Dus alle reguleringen die van toepassing zijn op de klassieke hoog gestelde geiten, zijn ook van tel bij dwerggeiten. We hebben een club opgestart genaamd „Dwerggeiten -en Schapen Club“. Deze club is opgericht voor eenieder die geïnteresseerd was. Deze club werkte onder de „vereniging van schapen en geiten fokkers“.

Tussen 2009 en 2016 waren er maar 2 fokkers die verschillende geiten uit Nederland importeerden. Dit waren mevrouw Staňková en meneer Švanda. De dieren waren afkomstig van het Kastelendorp, het Grensdörpke, de Wolfhaag, de Loarikshoeve, het Rheewold, de Exlooschelanden en van de Leemputten. Verschillende fokkers uit Tsjechië waren geïnteresseerd om overeenkomsten te sluiten met Nederlandse fokkers en waren geïnteresseerd om kwaliteitsvolle dieren aan te kopen, maar de situatie rond import is heel lastig en maakt het bijna onmogelijk want volgens de veterinaire regelgeving is dit in de EU niet toegelaten. Volgens mijn laatste informatie van de Nederlandse autoriteiten worden er geen export licenties meer verleend.

Charlotte v.d. Leemputten

Otis v.h. Kastelendorp

Ramses v.h. Kastelendorp

Aan het einde van 2017 kwamen de leden van „Dwerggeiten -en Schapen Club“. samen overeen dat de dwergfokkers hun eigen vereniging mochten oprichten. Na een aantal jaar werd dan ook de “Klub chovatelů kozy zakrslé” (= club van dwerggeitenfokkers) opgericht, waarvan ik de leider werd. Onze verenigingsdoelen zijn dezelfde als de vorige vereniging: het samenbrengen van eigenaren en liefhebbers van dit ras, het fokken van kwaliteitsvolle dieren en het bewaren van de geïmporteerde dwerggeiten lijnen in het fokprogramma. Een andere taak van de club is het organiseren van een clubshow. Deze heeft plaatsgevonden in 2018 en 2019. Als de situatie het opnieuw toelaat, zal er dit jaar een nieuwe show georganiseerd worden of anders het jaar daarop.

Ondertussen zijn er 138 vrouwelijke en 139 mannelijke dieren geregistreerd in het stamboek. Het stamboek bestaat uit twee delen. Het hoofd stamboek en het voorbereidende stamboek. Ongeveer 15 fokkers nemen deel aan dit fokprogramma. Fokkers wonen doorheen de hele Tsjechische Republiek. Sommige geiten grazen in grasrijke weilanden in laaggelegen gebieden, andere in beschermde gebieden in het

hooggebergte. Fokkers moeten zich hier op aanpassen, met name de stallingen en voeding van de dieren. De geboortes worden gepland in het begin van de lente (maart/april) omdat het klimaat hier kouder is dan in Nederland, waar er al vanaf januari lammetjes worden geboren.

Ik wil graag mijn zus bedanken voor de vertaling naar het Engels en Maarten voor de vertaling naar het Nederlands.

Foto: Hanička

Isolde 2 v.d. Exlooschelanden (l.) en Phinaes v.h. Kastelendorp (r.)

dé specialist in geprinte communicatie

voor verenigingen en bedrijven
door heel Nederland

085.7737742
blij@editoo.nl

Chov kozy zakrslé v ČR

Zakrslé kozy se v České republice chovají desítky let. Ve velké míře byly dovezeny z Holandska a Belgie. Mezi první chovatele patřilo několik soukromých majitelů a také ZOO, kde byly jako atrakce pro děti. Jejich výběhy byly dětem přístupné a tak si s nimi děti mohly hrát. To platí v některých Zoo dodnes.

Zakrslé kozy holandského typu s průkazem původu se v České republice chovají od roku 2009, kdy několik prvních jedinců dovezl pan Švanda přímo z holandské stáje Kastelendorp. Do Holandska poté podnikl několik dalších cest.

V létě 2009 se na tyto kozy přijely podívat představitelé Svazu chovatelů ovcí a koz. Při této návštěvě byly dohodnuty další kroky k založení plemenné knihy, byl zpracován standard a hodnotitelská kritéria. Protože však v ČR tkzv. „zakrslá koza“ již existovala, ovšem jiného exteriéru, než byly tato zvířata, bylo nutné pomenovat dovezené kozy jinak. Všichni se domluvili, že plemeno dostane jméno „Koza zakrslá holandského typu“. Rozdíl mezi zvířaty je na první pohled vidět.

Ještě téhož roku se tato kolekce koz předvedla divákům na hospodářské výstavě „Náš chov“, kde byla ohodnocena komisí.

Od té doby se po několik let většina mladých kozlíků předváděla zde. Protože jsou kozlíci na výstavě zároveň hodnoceni a zakupováni novými majiteli, říká se jí „Nákupní trh“.

„Aukce“ (purchase fair – veletrh nákupu)

Na výstavě „Náš chov“ se také vyhláší pořadí a vítězný kozlík získává titul Šampion aukce.

Jak rostla popularita těchto nových elegantních zvířat, začala se rozrůstat i chovatelská základna. Kozlíci se začali předvádět i na menších regionálních Nákupních trzích.

Aby mohl být kozlík nebo kozička předveden a hodnocen chovatelskou komisí musí mít min 5 měsíců a kozlík musí projít předvýběrem.

S komplexním hodnocením se začíná již po narození, kdy se kůzlátka váží. V 70 dnech jsou opět zvážena a spočítá se průměrný váhový přírůstek. K tomuto vážení se započítá plodnost matky a s výslednou známkou kůzle postupuje dále k hodnocení.

Další hodnocení je přibližně ve 4 měsících. U kozlíků se kontroluje chrup, varlata a posuzují se případné vady. U koziček se kontroluje také vemínko a pohlavní orgány.

S takovýmto hodnocením a minimální váhou 10kg může kozlík nebo kozička nastoupit k hodnocení exteriéru a celková známka se uzavře.

Kozlíci odjíždí na již zmíněný Nákupní trh a kozičky se hodnotí ve stáji. To může být již u chovatele nebo až u nového majitele. Až po tomto komplexním hodnocení může zvíře do chovu.

I tato malá koza je v ČR ze zákona považována za hospodářské zvíře a vztahují se na ní všechna nařízení jako ke klasické koze. Aby měl kdo hájit zájmy chovatelů, byl založen Klub chovatelů zájmových plemen ovcí a koz. Tento klub byl veden pod Svaz chovatelů ovcí a koz (SCHOK).

Během let 2009 – 2016 bylo z Holandska dovezeno několik zvířat a to ze stájí Kastelendorp, Grensdörpke, De Wolfhaag, Loarikshoeve, Rheewold (import p. Švanda) Exlooschelanden a v.d. Leemputten (Import sl. Staňkovy)

Přesto, že má několik chovatelů z ČR zájem navázat s holandskými chovateli spolupráci a mají zájem o kvalitní zvířata, situace okolo dovozu je z veterinárního hlediska a nařízení EU téměř nemožná. Pokud chce někdo zvíře dovézt, je důležité vždy situaci důkladně prověřit a cestu dobře naplánovat.

Na konci roku 2017 se členové Klubu zájmových plemen ovcí a koz společně dohodly, že si každé z plemen založí svůj vlastní klub a tak po mnoha letech vznikl Klub chovatelů kozy zakrslé, kterého jsem se stala předsedou.

Tak jako v předešlém klubu je naším cílem sdružovat majitele a příznivce tohoto plemene, produkovat kvalitní zvířata a udržet v chovu všechny dovezené linie kozlů. Dalším úkolem bylo uspořádat klubovou výstavu, což se nám v roce 2018 a 2019 také podařilo. Až nám to situace dovolí, rádi bychom na tyto výstavy navázaly.

Do současné doby je v plemenných knihách zapsáno 138 koziček a 139 kozlíků. Plemenná kniha je rozdělena na 2 oddíly. Hlavní a Přípravný. Do chovu se zapojilo přibližně 15 chovatelů.

Chovatelé jsou rozprostřeni po celé ČR. Některé kozy se pasou na bohatých loukách v nížinách, jiné ve vysokohorských chráněných oblastech. A tomu musí být přizpůsoben i jejich chov. Především ustájení a krmení.

Protože je u nás chladněji, porody plánujeme na začátek jara (březen/duben).